

**Hökarängsloppet
Bästa Svängen
Liten historia om Tvätt
David Helldens Torg**

Hökarängsnytt är en lokal tidning i Hökarängen.
Den ges ut av Hökarängens Stadsdelsråd som är en ideell förening – en paraplyorganisation för föreningar som driver verksamhet i Hökarängen. Rådet har till syfte att driva gemensamma frågor av övergripande art. Det gör vi för att vi tror på att delaktighet och samarbete i föreningslivet gynnar det lokala utvecklingsarbetet.
Tidningen delas ut av föreningar och av boende.
Vill du annonsera eller ge tips på något som du tycker passar i tidningen, hör av dig till redaktionen info@hokarangenssdr.se.

Välkommen till

Hökarängens Arkiv

Lördag den 12 november
kl. 12.00 - 15.00

Målsättningen med att arrangera en Arkivens dag är att väcka intresse för arkivens verksamhet och genom ett öppethus arrangemang visa nya besökare arkivens roll som kulturinstitutioner för vårt lands historia och det fria ordet.

I Hökarängens arkiv hittar du bilder, filmer och skrivet material från 40-talet till dags dato.

Plats:
Konsthall C,
Cigarrvägen 14
Välkomna!

FILMKLUBBEN "SURR-SURR"

kommer att visa filmer – både barn och vuxenfilm. Har du något förslag på film? Skicka ett mail till Surr-Surr@hotmail.com och berätta vilken film just du skulle vilja se!
Arr: LH Vävstolen/Konsthall C

Hökarängens Stadsdelsråds hemsida:
www.hokarangenssdr.se
Omslagsbilden: Tvättstuga i 50-talets Hökarängen

Hökarängens Stadsdelsråd kallar till Höstmöte

Torsdag den 3 november kl. 19.00

alla föreningar och boende i Hökarängen är välkomna att delta.

- Emma Henriksson och Bertil Andersson lämnar en rapport för hur projektet Hållbara Hökarängen har utvecklats utifrån ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv.
- Vilken betydelse har mötesplatsen om den är lokalt, regionalt eller nationellt förankrad?
Moderator: Per Hasselberg

Vi bjuder på smakprov från Restaurang "Cevicheria-aji y Ajo" med Peruansk mat.

Plats: Projektkontoret (gamla Närvårdscentralen) Hökarängsplan

Mycket välkomna! *Styrelsen, Hökarängens Stadsdelsråd*

Moa funderar: Vad är "attraktivt" – och för vem?

Efterkrigstidens förortsbyggande var verkligen en radikal vision för ett nytt liv och Hökarängen är ett fantastiskt fint exempel på hur de arkitektoniska, sociala och politiska idéerna om ett folkhem realiserades i Sverige på 1940- och 50-talen. Ett exempel värt att slå vakt om.

Men, det som en gång var grannskapsförortens kvaliteter anses idag istället ofta vara dess brister – glesheten och grönskan, trafik- och funktionssepareringen, den lika standarden och läget utanför "staden". Det en gång mest moderna stadsbyggandet har blivit det mest omoderna och idag omtalas förorter som Hökarängen snarare som platser präglade av problem, tristess, monoton och avsaknad av liv än som "god stad".

Det rådande idealet är istället "den täta staden" enligt gammal innerstadsmodell. Och för att få berättelsen om

det goda innerstadslivet att fungera krävs en stark motbild: den tråkiga, miljöfarliga, bilberoende förorten med sysslolösa människor som mest längtar till innerstaden. Båda bilderna är starka förenklingar. Och alla vi som bor i någon av Stockholms förorter instämmer naturligtvis inte i berättelsen, för vi fyller ju våra förorter med stadsliv hela tiden! Det livet ser bara inte riktigt ut som det som levs i "den täta staden".

Att slå vakt om kvaliteterna med förortslivet behöver dock inte vara samma sak som att inte vilja ha förändring. Det ska därför bli väldigt spännande att se vad Stockholmsshems alldeles nyligen påbörjade arbete med att göra Hökarängen "mer attraktivt" innebär. Låt oss hålla tummarna för att de ser kvaliteterna i grannskapsplaneringen.

Moa

Stockholmshem väljer:

FILMKLUBBEN
"SURR-SURR"

Morrhår & ärtor

Gösta Ekman spelar en man vid namn "Håna", som har en väldigt överbeskyddande mamma (Margareta Krook). När Håna råkar hyra ut hennes lägenhet...

Torsdag 6 okt kl 19.00

Pepparv 6 A (Vävstolen)

Kaffe o kaka till självkostnadspris • Fri entré! • Välkomna!

Konsthall C

"Surr-Surr" var namnet på den filmklubb som visade barnmatineer på Fagersjögården på Cigarrvägen på 50-talet

Hållbara Hökarängen – ett utvecklingsprojekt inom **Stockholms**hem

Vi vill kort tipsa om Hållbara Hökarängen – ett utvecklingsprojekt inom Stockholmshem för att skapa ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart Hökarängen.

Projektledaren Emma Henriksson kommer under två år ansvara för att projektet drivs framåt. Den slumrande 50-talspärlan ska med ny energi bli en socialt och miljömässigt hållbar stadsdel med energieffektiva fastigheter, konstnärsverksamheter och hållbar handel.

Stockholmsbostadsföretagets fokus är först och främst att utveckla centrum. Hökarängens centrum hade Sveriges första gågata på 50-talet och nu ska de tomma lokalerna fyllas med hyresgäster. Konstverksamheten i Hökarängen med bland annat Konsthall C, är ett ytterligare prioriterat område. Dessutom sker nu ett helhetsgrepp för underhåll av fastighetsbeståndet av Stockholmsbostadsföretagets bostäder i Hökarängen.

Denna vecka startar Emma Henriksson bloggen Hållbara Hökarängen, <http://hallbarahokarangen.com/>

Här kommer hon kontinuerligt berätta om vad som sker i Hökarängen. Projektet Hållbara Hökarängen sker i nära samarbete med lokala aktörer såsom Farsta stadsdelsförvaltningen, Hyresgästföreningen, Konsthall C och andra företag, föreningar och engagerade privatpersoner i Hökarängen.

För ytterligare kontakt:
Emma Henriksson,
projektledare,
Hållbara Hökarängen:
076-123 9505

Olle Torefeldt,
informationschef:
Direkt +46-8-508 39 115
eller mobil: 076-123 91 15

Vem var David Helldén?

På Hökarängstorget har det ganska nyligen kommit upp en skylt, "David Helldéns Torg". Därmed har också frågan uppkommit, vem var han?

Jo, det var Arkitekten som ritade Hökarängen. Kanske inte hela, men stora och viktiga delar av "Hökis".

Han föddes i Halland 1905 och växte upp som prästson. Hans musikaliska och konstnärliga förmåga uppmuntrades i hemmet. Även hans teckningslärare uppmuntrade hans begåvning och själv ville han bli målare. Men läraren styrde om honom på den säkrare arkitektbanan.

På slutet av 1940-talet fick Helldén uppdraget för Stockholmsbostadsföretag att rita Tobaksområdet, ett tjugotal bostadshus, en panncentral, en centraltvättstuga

(som också skulle rymma lokaler för hantverk och småindustri) samt ett hem för ogifta mödrar och en barnstuga..

Till detta skulle det också finnas ett centrum. Helldéns första skiss visar ett bilfritt torg med ett höghus som vänder sig lite bort. Ganska snart övergavs det stora torget till förmån för en gågata som skulle sluta i ett mindre torg med ett 13-våningshus som skulle fungera som ett kollektivhus med tillhörande restaurangpaviljong. Planen antogs men höghuset sänktes fyra våningar. Därmed blev inte ett kollektivhus rationellt och inte heller restaurangen., men Helldén fick en utmärkelse för att ha ritat Europas snyggaste punkthus. Dessutom skapade han Europas första bilfria centrum.

1952 stod det ursprungliga Hökarängen färdigt.

Kerstin Björkman

En liten historia om tvätt

När Hökarängen började planeras i mitten av 1940-talet tvättade nio av tio husmödrar i landet alltjämt för hand.

Den första tvättmaskinen hade visserligen konstruerats i Magdeburg 1659. Den var av trä och drevs med vev.

På 1800-talet kom flera typer av maskiner, men de var inte heller till stor hjälp. Det var fortfarande enklare att tvätta för hand. Först efter andra världskriget kom utvecklingen av mindre tvättmaskiner igång på allvar.

År 1907 kom det första speciella tvättmedlet. Det hette Persil. Dessförinnan användes främst såpa och lut av pottaska. Ömtåliga plagg som yllestrumpor kunde tvättas i urin, riven potatis eller fiskspad. Fläckar togs bort med brännvin.

I slutet av 1940-talet började det komma en lång rad syntetiska tvättmedel. 1994 var årsförbrukningen i Sverige 50 000 ton.

Tvätten i bostadspolitiken

Som ett led i den bostadspolitik med sociala förtecken som hade vuxit fram på 1930-talet hade det tillsatts en befolkningsutredning under ordförandeskap av Tage Erlander.

Den hade en delegation för hem- och familjefrågor, som lämnar en delbetänkande år 1946: "Kollektiv tvätt, betänkande med förslag att underlätta hushållens arbete". Hemarbetet med tvätt var mycket betungande.

Den maskinutrustning som då fanns

hade utvecklats för industriellt drivna tvätterier t ex för sjukhusen. Utredningen utgår också från att det är den vägen som man måste gå om man ska kunna mekanisera tvättarbetet.

Den lämnas förslag till andelstvätterier av olika storlek, som ska kunna byggas med statligt stöd. Lån ska beviljas av Egnahemstyrelsen. Utredningen är främst inriktad på landsbygdens förhållanden. Sverige är fortfarande ett bondeland.

Men det framgår att idéerna naturligtvis också kan tillämpas i städer. T ex hade HSB planer på en tvättstuga för 2000 hushåll i Eskilstuna och 1947 byggdes tvättstugan på Gubbängsvägen som var ett andelstvätterier efter dessa principer.

Stora anläggningar

Med många kalkyler visas att det är lönsamt med stora enheter. Det mest rationella är inlämningstvätt. Det sägs också vara det mest lönsamma. Det förutsätter att där finns personal. Kursplaner redovisas för tvättpersonal. Kursplaner redovisas om 20 veckor, med 24 veckors påbyggnad för tvättföreståndare.

I Gubbängen räknas med föreståndare, tvättmästare/maskinist och fyra övrig personal. Men om nu husmödrarna ändå vill tvätta själva riskerar man att arbetet i tvätteriet kommer i otakt. Husmödrarna kan aldrig uppnå samma

stora maskiner och med personalutrymmen. Men tydligen installerades redan från början mindre maskiner.

Det arbetade en föreståndare, men ingen annan personal. Man fick gå dit och tvätta själv.

Personalkostnaden blev ändå med tiden för stor, och bokning och tillsyn av tvättstugorna mekaniserades.

Detta visade sig emellertid ge en del missförhållanden och otrygghet i den stora anläggningen på Onsdagsvägen.

Maskinerna däremot, som på 1940-talet var den betungande kostnaden, har utvecklats och blivit billigare och mera lättskötta. Vi ser nu nästa steg i utvecklingen med fullständigt utrustade små enheter som vi kan disponera enskilt.

*Besök gärna vår lilla tvättstugeutställning i tvättstugan på Cigarrvägen 16. Där kan du se tvättmaskiner, centrifuger och manglar från 50 till 80-talet
Välkomna!*

arbetsintensitet som den fast anställda personalen, sägs det. Och det är tveksamt om de kan sköta maskinerna.

En tänkbar lösning på problemet skulle vara att det anordnas ett särskilt rum där husmödrarna kan sköta handtvätten, medan maskintvättningen utförs av personal. Husmödrarna får tillbaka tvättgodset tvättat, centrifugerat och varmmanglat men får själva utföra vikinnsarbetet". Så resonerade man för 60 år sen.

Våra tvättstugor

När bostadsproduktionen kom igång efter andra världskriget byggde också Stockholmshem stora tvättstugor i sina områden, t ex de på Onsdagsvägen och Russinvägen. De var planerade med

KONStiga FÖNStret

Utställare höstsäsongen 2011

19 aug – 1 sept

Judith Brodie / "Droppar" / Foton

2 – 15 sept

Helena Rådberg / Målningar, samt Yngve Engström / Målningar

16 – 29 sept

Florence Fredriksson / Keramik, samt Lasse Eriksson / Oljemålningar

30 sep – 13 okt

Kerstin Björkman / Oljemålningar

14 – 20 okt (Obs endast en vecka)

Hanna Rosén / Konsthantverk

21 – 27 okt (Obs endast en vecka)

Margareta Ström / Akvarell- & akrylmålningar

28 okt – 10 nov

Sophia Lindberg / Oljemålningar, samt Mårten Lindblom / Konst och arkitektur i Bangladesh

11 – 24 nov

Några konstnärinnor visar sina alster.

25 nov – 8 dec

Arbetsforum Farsta sdf / Ledare: Christina Sjöberg-Gunn / Textil & Hantverk samt Kaffe & Hembakt till humana priser

Välkommen att se utställarnas verk genom fönstren – eller i lokalen – under de tider de väljer att ha öppet!

Samtidigt, på konsthall C

Just nu på Konsthall C visas gruppställning Station C med konstnärgruppen Slavs and Tatars, Sylvia Winkler / Stephan Köperl (Stuttgart), Lisa Torell (Stockholm) och Aykan Safoglu (Berlin). Station C är den andra delen av projektet Station, som är ett pågående samarbete med Adnan Yildiz och Künstlerhaus Stuttgart, en konsthall i Stuttgart i Tyskland. Verken i utställningen diskuterar förändringar av staden och det offentliga rummet och berör på olika sätt hur förflyttningar i tid och plats förändrar budskap och ställningstaganden. Projektet fortsätter nästa år i Stuttgart.

Filmvisning i utställningen
Tisdagen 11 oktober kl 18.30 visas filmen *Ayneh/The Mirror* (1997) av den regimkritiske iranske filmaren Jafar Panahi, som en del av konstnären Aykan Safoglus verk.
Utställningen pågår till den 16 oktober 2011.

Sch / sh, the politics of public space, Lisa Torell 2011. Foto: Behzad Khosravi
Beskuren.

Bästa Svängen – Självhjälpsgången i Hökarängen

Det började med tanken att nån måste göra nåt, kanske lite självcentrerat för det är ju trots allt många som gör nåt. Att vi startade Bästa Svängen var för att vi ville göra skillnad i människors liv. Vi satt under våren och gjorde stadgar och utarbetade en verksamhetsplan för året som vi kunde stå för och naturligtvis följa.

Eftersom många av oss själva har ett förflutet i missbruk och tagit oss ur det så var vår tanke att vi kunde fungera som "förebilder" och på detta sätt ge folk hopp om att kunna göra samma sak.

För att kunna göra det så har vi funnits tillgängliga på Hökarängstorget ett par dagar i veckan, samt lånat Café Emmas lokaler på Lingvägen 161

varje torsdag kväll för att bedriva social verksamhet.

Vi har även haft evenemang på torget som har blivit mycket uppskattade och planerar under hösten fler liknande sådana, men då i Café Emmas lokaler. Gå gärna in på vår hemsida www.bastasvängen.se för vidare information om våra kommande evenemang resten av året.

Vi vill vara ett alternativ för folk i utanförskap och kunna vara en hjälp till en meningsfullare vardag. Man kan även

följa vår facebookgrupp, Bästa Svängen.

Alla är hjärtligt välkomna att komma till oss på Café Emma på Lingvägen 161, men inom en snar framtid har vi egna lokaler här i Hökarängen.

Stefan Lindberg
ordförande
projektledare
Bästa Svängen

Pågång i Pannrummet

Thinking through Painting

Pannrummet har tillfälligt förvandlats till gemensam ateljé för konstnärerna Kristina Bength, Jan Rydén, Sigrid Sandström och curator Jonatan Habib Engqvist.

I det pågående konstnärliga utvecklingsprojektet har gruppen följt varandras arbete på nära håll och besökt filosofer och curatörer, men framförallt målade konstnärer i Stockholm, Oslo och New York.

Under arbetsperioden i Pannrummet på Konsthall C har istället gruppen bjudit in andra kollegor till ett samtal om måleriet som ett sätt att tänka. Fram till den 2 oktober är det också öppet för alla att boka ateljébesök genom att mejla till painting@konsthallc.se.

Musikcafé

Onsdagar, 13-15 Fri entré! Kom!

- 12/10 Dixie Group 62
- 19/10 JazzMix
- 26/10 Rune Stålspets kvintett
- 2/11 R & B Orchestra
- 9/11 ----- Ingen musik, lokalen uthyrd
- 16/11 Tisdagskvartetten
- 23/11 Rune Carlsson & Leo Lindberg Trio
- 30/11 Jack Lidströms Hep Cats
- 7/12 J & J Jazz

Ladan, Farsta Gård

2011

Kastanjegårdens Vänner

Farsta Föreningsråd, Jazzklubb Syd

Hästmyrans Stallförening firar 20-årsjubileum!

Söndag den 9 oktober

“Lina & the Ministars” visar sin show kl. 12.00.

Ponnyridning, grillning och våfflor

Klädbytardag i parkleens lokaler 10.00-15.00. Lotterier.

Hjärtligt välkomna till Onsdagsvägen 11, Starrmyrans parklek

Tel 604 42 84, 604 65 75

Det bästa med Hökarängen – vad är det?

Malin Lindh

Barnvänligt med parkleken, närheten till naturen och nära till stan. Lugnet!

Anita Nilsson

Närheten till naturen. Det här lugnet är ju suveränt! Nästan alla är trevliga.

Richard Nilsson

Ett slitet och bra uttryck: ”Stockholms närmsta förort”. Nära till skolor, Kommersiell service, goda kommunikationer och naturen.

Lars Neiler

Pensionärsbussen! Men vore ännu bättre om den gick lite oftare. Annars så är det mesta väldigt bra.

Birgitta Neiler

Allt är bra! Har inte så mycket att gemföra med, eftersom jag har bott här nästan hela mitt liv: säger Birgitta som står på en stege och klipper äppelträdet.

Svea Blomberg

Jag har trivts och vill aldrig flytta här ifrån! Säger Svea snart 102 år gammal.

Hökarängsloppet växer

Årets Hökarängslopp (6,5 km) den 22 september, som arrangeras av Hökarängsskolan, var en härlig folkfest med perfekt väder och många bra resultat.

Inte bara elever i årskurserna 7-8-9 sprang Hökarängsloppet. Bland deltagarna fanns även personal, gäster och före detta elever. I år var Hökarängsloppet öppet också för elever i årskurs 6, både på Hökarängsskolan och från Skönstaholmsskolan.

Bland sexorna fanns många elever som överraskade med fantastiska resultat. Hökarängsskolan ser med glädje fram emot att dessa elever börjar i vår idrottsprofil nästa år! I publiken fanns föräldrar, släktingar och vänner samt många yngre elever som hejade och längtade efter att få vara med.

Välkomna att vara med nästa år! Anmälan via skolans hemsida, www.hokarangsskolan.stockholm.se

Årets vinnare:

Fanny 7a, Mohamed 9a, Conny 9b

Pensionärer!

SeniorNet Hökarängen är en ideell förening där äldre lär äldre IT & data. Vi hälsar nya och gamla medlemmar välkomna till höstens undervisning i Hökarängsskolans välutrustade datasalar på onsdagar kl. 15.00-16.30. Har du frågor om verksamheten eller vill du bli medlem ring till Nils 070-342 61 45 eller till Bengt 070-456 17 72. Släktforskning har vi på torsdagar mellan 11.00-14.00 i Hökarängens Stadsdelsråds lokal på Sirapsvägen 3 ring till Ola 073-422 41 78

Hökarängsnytt ges ut 4 gånger per år av Hökarängens Stadsdelsråd, en paraplyorganisation för föreningarna i Hökarängen. Informationsgruppen, som gör tidningen är: Louise Modig Hall, Magnus Clarholm, Britta Pärlebo, Kerstin Björkman, Gunnar Andersson. Ansvarig utgivare Louise Modig Hall. Redaktionen når du via info@hokarangssdr.se